

Sygn. akt SNO 24/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2013 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Henryk Gradzik (przewodniczący)

SSN Rafał Malarski

SSN Bogusław Cudowski (sprawozdawca)

Protokolant :Katarzyna Wojnicka

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego
po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 października 2013 r.
sprawy **M. P.**

sędziego Sądu Rejonowego [...]

w związku z odwołaniem obwinionego i Ministra Sprawiedliwości
od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...]
z dnia 8 marca 2013 r.,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu - Sądowi Dyscyplinarnemu w [...] do ponownego rozpoznania,**
- 2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.**

UZASADNIENIE

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego dla Okręgu Sądu Okręgowego w [...] wniósł o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej przeciwko M. P. - sędziemu Sądowi Rejonowego o czyn polegający na tym, że w okresie od 17 sierpnia 2010 r. do 9

lipca 2012 r. w [...], jako sędzia orzekający w Wydziale Karnym Sądu Rejonowego [...], w sprawach przydzielonych do jego referatu dopuszczał się oczywistej i rażącej obrazy przepisów postępowania karnego, tj. art. 424 § 1 k.p.k., 442 § 3 k.p.k., 391 § 1 i 3 k.p.k., 167 k.p.k., 170 § 3 k.p.k., 17 pkt 7 k.p.k., 98 § 2 k.p.k., 287 § 2 i 3 k.p.k., 385 § 1 k.p.k., 387 k.p.k. i 113 k.p.k. w ten sposób, że:

1) w sprawach [...] wbrew art. 442 § 3 k.p.k. nie zastosował się do wiążących wskazań i zapytań Sądu II instancji, co skutkowało uchyleniem wskazanych wyżej wyroków i przekazaniem spraw do ponownego rozpoznania,

2) w sprawach [...] wbrew art. 424 § 1 k.p.k. zaniechał właściwego wskazania w uzasadnieniach wyroków, jakie fakty sąd uznał za udowodnione lub nie udowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych, co skutkowało uchyleniem wskazanych wyżej wyroków i przekazaniem spraw do ponownego rozpoznania,

3) w sprawach [...] wbrew art. 391 § 1 i 3 k.p.k. w przypadkach składania przez świadków zeznań odmiennych niż poprzednio zaniechał ujawnienia przez odczytanie zeznań uprzednio składanych i wezwania świadków do ustosunkowania się do zaistniałych rozbieżności, zaś zeznania ich ujawniał w dalszej fazie postępowania w trybie art. 392 i 394 k.p.k., co skutkowało uchyleniem wskazanych wyżej wyroków i przekazaniem spraw do ponownego rozpoznania,

4) w sprawach [...] wbrew art. 167 k.p.k. i art. 170 § 3 k.p.k. zaniechał rozpoznania wniosków dowodowych złożonych przez strony postępowania, co skutkowało uchyleniem wskazanych wyroków i przekazaniem spraw do ponownego rozpoznania,

5) w sprawach [...] wbrew art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. wydał rozstrzygnięcia co do tych samych czynów tych samych osób, mimo że postępowania karne w tych zakresach zostały wcześniej prawomocnie zakończone, co skutkowało uchyleniem zaskarżonych orzeczeń i umorzeniem postępowań w tych sprawach przez Sąd II instancji,

6) w sprawie [...] odroczył na okres 7 dni sporządzenie uzasadnienia w przedmiocie uchylenia środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania i wbrew art. 98 § 2 k.p.k. uzasadnienia tego nie sporządził i nie

ogłosił, co powoduje, że postanowienie z 17 sierpnia 2010 r. nie jest do chwili obecnej prawomocne,

7) w sprawie [...] bez podstaw faktycznych i z obrazą art. 287 § 2 k.p.k. zastosował wobec świadka przewidziane w tym przepisie aresztowanie, zaś następnie - wbrew art. 287 § 3 k.p.k. zastosowanej kary porządkowej nie uchylił, pomimo ukończenia postępowania w danej instancji, co skutkowało funkcjonowaniem orzeczenia o bezprawnym pozbawieniu wolności,

8) w sprawie [...] wbrew art. 385 § 1 k.p.k. wydał wyrok, mimo że w sprawie nie doszło do otwarcia przewodu sądowego, zaś następnie w uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazał, iż oskarżony złożył wniosek w przedmiocie dobrowolnego poddania się karze w trybie art. 387 § 1 k.p.k., jak też że oskarżony złożył wyjaśnienia, w których przyznał się do dokonania zarzucanego mu czynu, mimo że fakty te nigdy nie miały miejsca, co skutkowało uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania,

9) w sprawie [...] wbrew art. 113 k.p.k. ogłosił orzeczenie, które nie było podpisane w chwili dokonywania tej czynności, co skutkowało uchyleniem zaskarżonego orzeczenia na podstawie art. 439 § 1 pkt 6 k.p.k.

Tym samym dopuścił się przewinienia służbowego określonego w art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r.- Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Sąd Apelacyjny– Sąd Dyscyplinarny 8 marca 2013 r. wyrokiem orzekł, że obwinionego uznaje za winnego tego, że okresie od 17 sierpnia 2010 r. do dnia 9 lipca 2012 r., jako sędzia orzekający w Wydziale Karnym Sądu Rejonowego:

1) w sprawach [...] dopuścił się oczywistej i rażącej obrazę art. 442 § 3 k.p.k. poprzez niezastosowanie się do wiążących wskazań sądu odwoławczego, co skutkowało uchyleniem wyroków wydanych we wskazanych sprawach i przekazaniem spraw do ponownego rozpoznania,

2) w sprawach [...] dopuścił się oczywistej i rażącej obrazę art. 391 § 1 i 3, 392 i 394 k.p.k. polegającej na tym, że w przypadkach składania przez świadków zeznań odmiennych od poprzednich zaniechał odczytania zeznań poprzednio składanych i wezwania świadków do ustosunkowania się do zaistniałych rozbieżności, zaś zeznania ich ujawniał w dalszej fazie postępowania, co

skutkowało uchyleniem wyroków wydanych we wskazanych sprawach i przekazaniem spraw do ponownego rozpoznania,

3) w sprawie [...] dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy art. 385 § 1 i 387 § 1 k.p.k., wydając wyrok, mimo że w sprawie nie doszło do otwarcia przewodu sądowego, zaś następnie w uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazał, że oskarżony złożył wniosek w przedmiocie dobrowolnego poddania się karze w trybie art. 387 § 1 k.p.k., jak też, że oskarżony złożył wyjaśnienia, w których przyznał się do dokonania zarzuczonego mu czynu, mimo że zdarzenia te nie zaistniały, co skutkowało uchyleniem wyroku i przekazaniem spraw do ponownego rozpoznania,

tj. popełnienia przewinień dyscyplinarnych określonych w art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r.- Prawo o ustroju sądów powszechnych i za to na podstawie art. 109 § 1 pkt. 2 powołanej ustawy wymierzył obwinionemu M. P. karę dyscyplinarną nagany.

Na podstawie art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r.- Prawo o ustroju sądów powszechnych w związku z art. 414 § 1 k.p.k. w związku z art. 17 § 1 pkt. 2 k.p.k. uniewinnił sędziego M. P. od popełnienia przewinień dyscyplinarnych określonych w pkt. 2, 4, 5, 6, 7 i 9 wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej.

W uzasadnieniu wyroku podniesiono przede wszystkim, że zgodnie z art. 128 u.s.p. w sprawach nie uregulowanych w tej ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego, z braku stosownego odesłania nie ma natomiast podstaw do stosowania przepisów Kodeksu karnego, w tym dotyczących kary łącznej. Nie wyklucza to możliwości formułowania zarzutów i kwalifikowania przewinień dyscyplinarnych według zasad właściwych dla odpowiedzialności karnej. Czyny polegające na odmiennych sposobach działania czy zaniechania, popełnione w innym czasie i miejscu, powinny być więc kwalifikowane jako odrębne przewinienia. Możliwa jest konstrukcja jednego przewinienia dyscyplinarnego w odniesieniu do kilku podobnych zachowań, dokonanych w krótkich odstępach czasu. Taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie co do zachowań opisanych w pkt. 1, 2, 3, 4, 5. Dotyczą one takich samych uchybień, popełnionych w niewielkich odstępach czasu.

Obwiniony zakwestionował popełnienie uchybień opisanych w pkt.: 4, 6, 9. Uchybienie opisane w pkt. 9., w sprawie [...], nie zostało popełnione przez

sędziego M. P., popełnił je inny sędzia. Wyjaśnienia obwinionego, który zaprzeczył temu, by był autorem ogłoszonego, a nie podpisanego postanowienia znajdują potwierdzenie w treści postanowień. Z powyższych względów uniewinniono M. P. od zarzutu popełnienia czynu opisanego w pkt. 9. zarzutu, wobec jego niepopelnienia.

W pkt. 4 zarzucono obwinionemu zaniechanie rozpoznania wniosków dowodowych złożonych przez strony postępowania. Obwiniony wyjaśnił, że wydał postanowienia oddalające wnioski dowodowe, ale nie znalazło to odzwierciedlenia w protokole rozprawy. Jego wyjaśnienia potwierdza treść apelacji wniesionej w sprawie [...], w której podniesiono zarzut niezasadnego oddalenia wniosku, a nie jego nierozpoznania. Brak postanowień dowodowych w protokole rozprawy nie oznacza, że uchybienie w takiej postaci zaistniało. Ustalenie tylko w oparciu o treść protokołów, że sąd nie wydał postanowień oddalających wnioski dowodowe jest wątpliwe. Jeśli obwiniony uchybił przepisom prawa, to tylko w zakresie podpisania protokołów bez należytej kontroli prawidłowości jego sporządzenia. Takie uchybienie nie ma jednak postaci rażącego i oczywistego naruszenia prawa. Z tych względów obwinionego sędziego uniewinniono od zarzutu popełnienia przewinienia opisanego w pkt. 4.

Co do zarzutu z pkt. 6. stwierdzono, że w aktach sprawy IX K 311/11 brak jest uzasadnienia postanowienia o uchyleniu tymczasowego aresztowania i zastosowaniu w jego miejsce poręczeń majątkowych. Wydając postanowienie, sąd odroczył wydanie uzasadnienia. Do chwili obecnej postanowienie z uzasadnieniem nie zostało doręczone stronom. Obwiniony zaprzeczył temu, by taki stan wynikał z faktu niesporządzenia uzasadnienia postanowienia. Utrzymuje, że uzasadnienie sporządził i pozostawił w sekretariacie wydziału, wydając zarządzenie o jego doręczeniu. Nie da się wykluczyć, że taka sytuacja mogła zaistnieć, co musi prowadzić do uniewinnienia obwinionego. Już tylko na marginesie wskazać należy, że powyższe uchybienie nie narażało na szwank praw i interesów stron. Środki zapobiegawcze mogą być uchylane lub zmieniane, co wynika z art. 253 § 1 k.p.k.

Co do zarzutu z pkt. 7 wniosku stwierdzono, że Sąd wydał postanowienie o aresztowaniu świadka na podstawie art. 287 § 2 k.p.k., wobec uporczywego uchylania się od złożenia zeznania, a aresztowania nie uchylił, z naruszeniem art.

287 § 3 k.p.k. mimo zakończenia postępowania przed sądem pierwszej instancji. Oczywiście jest naruszenie art. 287 § 3 k.p.k., a także art. 287 § 2 k.p.k. Obwiniony zastosował areszt pomimo wysyłania wezwań i nakazów doprowadzenia pod niewłaściwy adres. Ustalenia Sądu Okręgowego w tej mierze odzwierciedlone w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego nie budzą wątpliwości. Nie niweczy prawidłowości tych ustaleń istnienie informacji, że świadek w sprawie, w której był oskarżonym, ukrywał się. Uchybienia w zakresie naruszenia art. 287 § 2 i 87 § 3 k.p.k. są oczywiste. Nie oznacza to jednak, że obwiniony popełnił przewinienie dyscyplinarne. Nie można bowiem nie zauważyć, że postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania świadka nie zostało wykonane, nie zostały więc naruszone prawa świadka, nie doznał on krzywdy w związku z wydanym postanowieniem. Z tych względów również od tego zarzutu obwiniony został uniewinniony.

Co do zarzutu popełnienia przewinienia opisanego w pkt. 5 wniosku, stwierdzono, że obwiniony przyznał, że wydał wyroki w sprawach [...] z obrazą art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. Przedstawił jedynie okoliczności usprawiedliwiające niedostrzeżenie tego, że wydane zostały już wyroki co do czynów będących przedmiotem rozstrzygnięcia w wyznaczonych mu sprawach. Jeśli nawet można byłoby uznać, że w sprawie [...] dostrzeżenie możliwości wcześniejszego wydania wyroku przez inny sąd było nieoczywiste, choć przy wnikliwej analizie akt możliwe, to w sprawie [...] wcześniejszy wyrok zapadł w tej samej sprawie i tylko brak należytej staranności obwinionego doprowadził do zaistnienia uchybienia. Uchybienia w obu tych sprawach były oczywiste. Nie miały jednak charakteru rażącego. Dotknięte tymi oczywistymi uchybieniami orzeczenia zostały zaskarżone apelacjami, a sąd odwoławczy uchylił wyroki i postępowanie umorzył. Strony nie doznały więc uszczerbku w swych interesach. Z tych względów - przypisane uchybienie choć oczywiste, nie było rażące i w tym zakresie obwinionego uniewinniono.

Z tych samych względów, braku cechy rażącego uchybienia, uniewinniono obwinionego od zarzutu popełnienia przewinienia opisanego w pkt. 2 wniosku. We wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej wskazano, że istota tego uchybienia polegała na zaniechaniu właściwego wskazania w uzasadnieniach wyroków, jakie

fakty sąd uznał za udowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlatego nie uznał dowodów przeciwnych, co skutkowało uchyleniem wyroków i przekazaniem spraw do ponownego rozpoznania. Sąd Okręgowy uznał, że uzasadnienia w wymienionych w zarzucie sprawach nie spełniały wymogów określonych w art. 424 k.p.k. Kryteria oceny uzasadnienia pod kątem spełnienia wymogów art. 424 k.p.k. nie są obiektywne, zależą od poglądów oceniających orzeczenie w II instancji sędziów. Każde wadliwe uzasadnienie z powodu, którego uchylono zaskarżony wyrok jest wynikiem uchybień. We wskazanych sprawach nie był to jedyny powód uchybień. Z tych względów uznano, że uchybienia nie spełniają kryterium oczywistości i obwinionego uniewinniono od zarzutu popełnienia przewinienia opisanego w pkt. 2.

Sąd Dyscyplinarny uznał oskarżonego za winnego popełnienia czynów opisanych w pkt. 1, 3 i 8 wniosku. Obwiniony nie kwestionował popełnienia uchybień opisanych w pkt. 1 i 3.

W sprawach oznaczonych sygnaturami akt [...], w których referentem był sędzia M. P. postępowania przez Sądem I Instancji toczyły się po raz kolejny, na skutek uchylenia uprzednio zapadłych orzeczeń w tych sprawach i przekazania ich do ponownego rozpoznania przez Sąd Odwoławczy. W każdym z tych przypadków Sąd II Instancji, stosownie do treści art. 442 § 3 k.p.k., w uzasadnieniach orzeczeń formułował zapatrywania i wskazania co do dalszego toku postępowania, które dla Sądu Rejonowego były wiążące. Sąd Okręgowy rozpoznając apelację we wskazanych wyżej sprawach, które oznaczone zostały odpowiednio sygnaturami: [...], stwierdził, że zapatrywania i wytyczne Sądu Odwoławczego uchylającego uprzednio zapadłe wyroki nie zostały wykonane przez Sąd I instancji. W sprawach [...] Sąd II instancji, po analizie akt sprawy, wyraził wprost stanowisko, iż wytyczne Sądu Odwoławczego zostały „całkowicie zignorowane” przez Sąd Rejonowy, w sprawie [...], iż Sąd Rejonowy z „niezrozumiałych przyczyn zaniechał wykonania wytycznych”, zaś w sprawie [...], że „Sąd I Instancji nie wykonał żadnego z wiążących go z mocy art. 442 § 3 k.p.k. wskazań Sądu Odwoławczego” i „zaniechał przeprowadzenia poszczególnych dowodów w całości”.

Sąd Okręgowy rozpoznając środki odwoławcze w sprawach [...], stwierdził również, że w odniesieniu do trzech pierwszych przypadków nastąpiła obraza art.

391 § 1 i 3 k.p.k. poprzez zaniechanie ujawnienia przez odczytanie zeznań uprzednio składanych przez świadków, które były odmiennej treści w stosunku do składanych na rozprawie, zaś zeznania te zostały następnie ujawnione w dalszej fazie postępowania w trybie art. 394 k.p.k. W ten sposób Sąd I Instancji naruszając, w określonym zakresie, zasadę bezpośredniości uniemożliwił ustosunkowanie się przez świadków do treści zeznań uprzednio składanych i tym samym pozbawił możliwości dokonania wszechstronnej oceny danych dowodów, która w takich przypadkach zawsze dokonana musi być z uwzględnieniem przyczyny złożenia zeznań odmiennej treści.

Zgodnie z utrwalonym i ugruntowanym w orzecznictwie poglądem Sądu Najwyższego przewidziana w art. 391 § 1 k.p.k. możliwość odczytania na rozprawie protokołów zeznań poprzednich, przekształca się w obowiązek ich odczytania, jeżeli zeznania te mają istotne znaczenie dla ustalenia prawidłowego stanu faktycznego oraz rozstrzygnięcia w kwestii winy oskarżonego.

W sprawie [...] Sąd Rejonowy ujawnił i zaliczył w poczet materiału dowodowego bez odczytywania zeznania świadków, którym przysługiwało prawo do odmowy ich składania i nie zachodziła żadna przeszkoda do podjęcia próby przesłuchania świadków przed Sądem.

Potwierdza popełnienie powyższych uchybień nie tylko treść wyroków Sądu Odwoławczego, ale i treść zapisów w protokołach spraw. Niewątpliwie uchybienia te wynikły z niedostatecznej znajomości przez obwinionego sprawy, w chwili przystępowania do jej rozpoznawania na rozprawie, nieznaności będącej wynikiem niezachowania należytej staranności. Uchybienia te, będące rezultatem naruszenia podstawowych zasad procedowania, prowadziły do ponownego uchylenia zaskarżonych wyroków, co naruszało prawa stron do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Uchybienia te miały charakter oczywistych i rażących.

W sprawie [...] Sąd Okręgowy w [...] rozpoznając apelację od wyroku jaki zapadł w sprawie [...], w której wyrok wydał sędzia M. P., stwierdził, że Sąd Rejonowy „rozpoznał” sprawę, mimo że nie doszło do otwarcia przewodu sądowego”, nie przeprowadzono jakiegokolwiek dowodu. W uzasadnieniu wskazano, że oskarżony przyznał się do popełnienia zarzuczonego mu czynu i

złożył wniosek o poddanie się karze. Treść protokołu potwierdza stwierdzone uchybienia. Obwiniony wyraził przekonanie, że doszło do błędnych zapisów w protokole rozprawy, a wyrok wydał kierując się interesem rodziny po tym, jak oskarżony o znęcanie przekazał żonie klucze do mieszkania, co miało zabezpieczyć interes pokrzywdzonej. Ze złożonych przez obwinionego wyjaśnień wynika, że nie znał ani treści protokołu, ani treści uzasadnienia wyroku, gdyż nie sprawdził ani protokołu, ani napisanego przez asystenta uzasadnienia. Swe postępowanie usprawiedliwiał złym stanem zdrowia i nadmiernym obciążeniem. Nie można uznać, że okoliczności te mogą prowadzić do zaniedbywania podstawowych obowiązków i dlatego obwinionego uznano za winnego popełnienia także przewinienia dyscyplinarnego opisanego w pkt. 8, którego istota polegała na wydaniu wyroku bez przeprowadzenia postępowania dowodowego, popisania uzasadnienia bez znajomości jego treści. Treść protokołów rozpraw z tej sprawy świadczy o ignorowaniu przez obwinionego przepisów Kodeksu postępowania karnego w sposób oczywisty i rażący.

Ustawa o sądownictwie powszechnym nie zna pojęcia kary łącznej, dlatego uznano, że obwinionemu należało wymierzyć jedną karę.

Przy wymiarze kary Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny uwzględnił następujące okoliczności.

Sędzia M. P. w okresie od 4 stycznia 2008 r. do 30 grudnia 2008 r. był delegowany do pełnienia obowiązków w Sądzie Okręgowym w [...]. Z faktu delegowania należy wnosić, że był postrzegany przez przełożonych jako wyróżniający się sędzia. Taki też wniosek wynika z faktu pełnienia przez obwinionego funkcji przewodniczącego wydziału. W czasie delegacji do Sądu Okręgowego sędziemu M. P. wyznaczono do rozpoznania sprawę [...]. Sprawa ta została przekazana do rozpoznania Sądowi Okręgowemu na podstawie art. 25 § 2 k.p.k. przez Sąd Apelacyjny. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny zauważył, że występujące w sprawie problemy z zakresu prawa karnego i gospodarczego wskazują na potrzebę „rozważenia możliwości wyznaczenia - stosownie do art. 28 § 2 k.p.k. - nie tylko składu zawodowego, ale nawet uwzględnienia w nim osoby sędziego, do którego obowiązków należy zajmowanie się sprawami z zakresu prawa gospodarczego.” Uwaga ta została zignorowana

przez organy administracyjne Sądu Okręgowego, a sprawę wyznaczono sędziemu delegowanemu, niemającemu stosownego doświadczenia. Wyrok wydany przez obwinionego w sprawie [...] został uchylony. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku stwierdził: „sprawę przydzielono do referatu jednego sędziego Sądu Rejonowego, specjalnie delegowanego do jej rozpoznania i to w sytuacji, gdy zachodziła konieczność rozpoznawania jej od początku, zaś wyznaczony sędzia oprócz referatu w macierzystym wydziale miał do rozpoznania jeszcze osiem innych spraw w Sądzie Okręgowym. Co więcej, w trakcie rozpoznawania tej sprawy i pozostałych mu przydzielonych spraw w Sądzie Okręgowym, jednocześnie orzekał w trzech innych wydziałach Sądu Rejonowego. Gdy uwzględni się przedstawione wyżej obciążenie sędziego sprawozdawcy przestaje dziwić fakt dopuszczenia się przez sąd pierwszej instancji tak licznych uchybień przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy”.

Delegowanie do Sądu Okręgowego łączyło się z równoczesnym orzekaniem przez sędziego M. P. w Sądzie Rejonowym. W latach 2009-2011 obwiniony orzekał równocześnie w trzech wydziałach, na podstawie delegacji Ministra Sprawiedliwości, a także delegacji Prezesa Sądu Okręgowego (delegacji wadliwej) w IV Wydziale Sądu Okręgowego w [...], w IV Wydziale Sądu Rejonowego w [...], a po reorganizacji tego Sądu w IX Wydziale Karnym Sądu Rejonowego w [...]. Zakresy czynności sędziego nie ujmowały kwestii obciążenia sędziego w poszczególnych wydziałach. Wyznaczenie obwinionemu najtrudniejszej sprawy w IV Wydziale Karnym Sądu Okręgowego i jednocześnie orzekanie w dwu innych wydziałach, prowadziło do sytuacji utrudniającej właściwe wywiązywanie się przez obwinionego z nakładanych na niego ponad miarę obowiązków. Wniosek o nadmiernym obciążeniu sędziego wynika z analizy dołączonych do akt sprawy dyscyplinarnej wokand. Sędziemu wyznaczano zbyt dużą liczbę spraw, rozprawy wyznaczane na wokandę były źle zaplanowane, wykonanie czynności procesowych w czasie wyznaczonym na wokandach było niemożliwe, co prowadziło do częstego odraczania rozpraw. Z danych statystycznych wynika, że sędziemu M. P. w 2012 r. wyznaczono najwięcej spraw, znacznie więcej niż innym sędziom. Te okoliczności zmniejszają stopień zawinienia obwinionego, podobnie jak fakt złego stanu zdrowia sędziego i trudna sytuacja rodzinna. Już tylko na marginesie zauważyć należy, że

obwiniony nie przejawiał niezbędnej asertywności, by zapobiec nadmiernemu obciążeniu pracą.

Za okoliczności obciążające uznano uprzednią karalność dyscyplinarną, obwinionemu wymierzono karę upomnienia i konsekwencje przewinień dyscyplinarnych, które pociągnęły za sobą konieczność ponownego rozpoznania spraw w wielu sprawach. Pociągało to za sobą konieczność zaangażowania ponownie sędziów do rozstrzygania tych spraw, a także ponownego wzywania tych samych osób oraz przeznaczenia na ponowne rozpoznanie spraw czasu, który mógł zostać poświęcony na rozpoznawanie spraw bieżących, a także konieczność wydatkowania dodatkowych środków. Wszystko to godzi w powagę wymiaru sprawiedliwości, stwarza w społeczeństwie wrażenie niestabilności zapadłych orzeczeń i tym samym zmniejsza zaufanie do władzy sądowniczej.

W odwołaniu od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z 8 marca 2013 r. Minister Sprawiedliwości wniósł, na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. w związku z art. art. 128 u.s.p., o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu - Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania. Zarzucono naruszenie:

1) art. 109 § 1 u.s.p, poprzez niezasadne wymierzenie za trzy przypisane obwinionemu przewinienia dyscyplinarne jednej kary dyscyplinarnej nagany,

2) art. 413 § 2 k.p.k. i art. 424 § 1 pkt 2 i § 2 k.p.k. w związku z art. 128 u.s.p. przez brak precyzyjnego rozróżnienia w sentencji wyroku przypisanych obwinionemu czynów i ich kwalifikacji prawnej oraz rozstrzygnięcia co do wymierzonej kary dyscyplinarnej oraz sprzeczność pomiędzy treścią tegoż wyroku, w którym uznano obwinionego za winnego popełnienia trzech przewinień dyscyplinarnych, mimo wyrażonego w uzasadnieniu poglądu, że co do czynów określonych w punktach 1 i 2 należało zastosować konstrukcję jednego przewinienia dyscyplinarnego, co wobec uznania obwinionego również za winnego odrębnie kwalifikowanego czynu opisanego w punkcie 8 wniosku zastępcy rzecznika dyscyplinarnego, nakazywałoby ewentualne wymierzenie dwóch kar dyscyplinarnych.

W odwołaniu obrońcy obwinionego od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z 8 marca 2013 r. wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku i

przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie obwinionego od wszystkich stawianych mu zarzutów, bądź przy prawidłowym opisie czynu, uznanie, że zachodzi przypadek przewinienia dyscyplinarnego mniejszej wagi z art. 109 § 5 u.s.p. i odstąpienie od wymierzenia kary dyscyplinarnej.

Wyrok zaskarżono w części dotyczącej uznania winy i przypisania obwinionemu popełnienia trzech przewinień dyscyplinarnych, zarzucając:

1) naruszenie art. 424 § 1 k.p.k. polegające na sporządzeniu pisemnego uzasadnienia wyroku niezgodnie z wymogami tego przepisu poprzez brak prezentacji ustaleń podstawy faktycznej rozstrzygnięcia odnoszących się do zachowań obwinionego, które uznane zostały za przewinienia dyscyplinarne, brak oceny materiału dowodowego zgromadzonego w toku przewodu sądowego, ze szczególnym uwzględnieniem wyjaśnień obwinionego oraz nienależyte wyjaśnienie podstawy prawnej orzeczenia, co wyklucza możliwość dokonania prawidłowej instancyjnej kontroli słuszności zaskarżonego wyroku,

2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegający na przyjęciu, że obraza przepisów postępowania art. 442 § 3 k.p.k., 391 § 1 i § 3 k.p.k., 392 k.p.k. i 394 k.p.k., jakiej dopuścił się obwiniony przy rozpoznaniu spraw [...] stanowi przewinienia dyscyplinarne w rozumieniu art. 107 § 1 u.s.p., w sprawie [...] obwiniony wydał wyrok, mimo że nie doszło do otwarcia przewodu sądowego i że oskarżony nie złożył wyjaśnień, podczas gdy z wyjaśnień obwinionego, dowodu którego Sąd nie zakwestionował, wynika zupełnie co innego,

3) rażącą niewspółmierność orzeczonej kary dyscyplinarnej nagany.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Jako niezasadne zostały uznane zarzuty podniesione w odwołaniu obrońcy obwinionego. Wbrew bowiem twierdzeniom skarżącego ustalenia Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego są prawidłowe, a każde z przypisanych obwinionemu zachowań stanowi oczywistą i rażącą obrazę prawa. Nie można również zgodzić się ze stanowiskiem skarżącego, że uchybienia obwinionego należy potraktować jako przypadek przewinienia dyscyplinarnego mniejszej wagi i

odstąpić od wymierzenia kary dyscyplinarnej. Przewinienia te nie tylko miały charakter oczywistej i rażącej obrazy prawa, ale powtarzały się ponadto w kolejnych sprawach.

W uwzględnionym odwołaniu Ministra Sprawiedliwości nie były kwestionowane ustalenia faktyczne Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w zakresie przebiegu zdarzeń, od których obwiniony został uniewinniony, jak i tych, których sprawstwo zostało mu przypisane. Sąd ten trafnie uzasadnił kwalifikację czynów obwinionego jako deliktu dyscyplinarnego, przyjmując oczywistość obrazy prawa, jak i rażący jej charakter.

W odwołaniu podniesiono natomiast błędne wymierzenie obwinionemu jednej kary dyscyplinarnej za trzy przewinienia służbowe.

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny uznał obwinionego sędziego za winnego popełnienia 9 zachowań dyscyplinarnych, które zostały odpowiednio podzielone na 3 grupy i uznane za odrębne przewinienia dyscyplinarne. Sąd ten przyjął, że w postępowaniu dyscyplinarnym, niezależnie od ilości przypisanych zachowań, zasadne jest wymierzenie jednej kary dyscyplinarnej. Pogląd powyższy nie wydaje się trafny. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego - Sądu Dyscyplinarnego uznaje się, że odpowiedzialność dyscyplinarna dotyczy określonych czynów i dlatego w drodze analogii należy stosować zasady właściwe dla odpowiedzialności karnej. Dopuszczalne jest więc odpowiednie stosowanie konstrukcji karnego prawa materialnego, które wielość zachowań pozwalają (nakazują) traktować jako jedno przestępstwo, co znajduje odpowiednie odniesienie w postępowaniu dotyczącym odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów (wyrok Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 14 lipca 2009 r., SNO 42/09, OSND 2009, poz. 61). Tak więc możliwa jest konstrukcja jednego przewinienia dyscyplinarnego w odniesieniu do kilku zachowań dokonanych w krótkich odstępach czasu (por. wyrok Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 22 czerwca 2004 r., SNO 22/04, OSND 2004, poz. 3, uzasadnienie wyroku z dnia 8 października 2004 r., SNO 42/04, OSND 2004, poz. 47, czy wyrok z dnia 4 czerwca 2008 r., SNO 36/08, OSND 2008, poz. 56).

Zasadą jednak jest, że różne zachowania (czyny) polegające na odmiennych sposobach działania lub zaniechania, popełnione w różnym czasie, powinny być

kwalifikowane jako odrębne przewinienia służbowe, za które należy (w przypadku uznania winy) wymierzać odrębne kary dyscyplinarne podobnie jak przy zbiegu przestępstw, chyba że znajdzie zastosowanie konstrukcja jednego przewinienia dyscyplinarnego w odniesieniu do wielu zachowań, w warunkach określonych w art. 12 kk (czyn ciągły), bądź wielu przewinień w warunkach unormowanych w art. 91 § 1 kk (ciąg przewinień dyscyplinarnych). Nie jest więc prawidłowe, przy przypisaniu wielu przewinień dyscyplinarnych polegających na różnych zachowaniach podejmowanych w różnym czasie i miejscu, wymierzenie za nie jednej kary dyscyplinarnej. Za celowością orzekania odrębnej kary dyscyplinarnej za każde przewinienie przemawia także treść art. 109 u.s.p., wiążącego taką karę z konkretnym przewinieniem.

Odnosząc powyższe uwagi do okoliczności sprawy należy stwierdzić, iż niezgodne ze wskazanymi wyżej zasadami odpowiedzialności o charakterze represyjnym było wymierzenie jednej kary dyscyplinarnej za kilka przewinień dyscyplinarnych. Przyjmując odmienną koncepcję Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny nie uzasadnił na czym ją oparł. Za uzasadnione więc uznać należało zarzuty, podniesione w odwołaniu Ministra Sprawiedliwości - naruszenia przepisów art. 413 § 2 k.p.k. oraz art. 424 § 1 pkt 2 i § 2 k.p.k. w związku z art. 128 u.s.p. i art. 109 § 1 u.s.p.

Zaskarżony wyrok należało zatem uchylić w części określonej w części dyspozytywnej i przekazać sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania. W pozostałej części, w związku z nieuwzględnieniem zarzutów obrońcy obwinionego, tenże wyrok został utrzymany w mocy.